

3.7. Рангтасвирда колорит

Назаримда портрет колоритини бойитиш йўллари кузатиш ва ҳақиқий санъатларни ўрганиш орқали амалга оширилиши мумкин.

Рангтасир санъатини ўрганиб, янгилик колорит учун асос бўлаолмайди дейдиганлар бўлиши мумкин. Аммо кўпдан маълумки “Бутунлай унутилган эскилик – бу янгиликдир” дейдилар халқимиз. Кўп ҳолда эскиликка янгича қараш ва янгича ҳис қилиниши мумкин.

Маълумки рангларни ўрганишга табиат, унинг бой ҳаёти ва ўзгаришлари асос бўлиб хизмат қилади. Рассомлар аллақачон табиатдаги гулларнинг бой колоритига, капалак ва бошқа табиат шакллариغا мурожаат қилганлар.

14 - расм. И.Репин. Композитор портрети». Колорит ечими.

Биламизки тўтилар, капалаклар ва бошқаларнинг ёрқин рангларини дидсиз, пала-партиш деб бўлмайди, балки аксинча. (14 - расм).

Аммо баъзи рассомлар ўз асарларида колорит кетидан қувиб дидсизликка учрайдилар. Табиатда тош, дарахт, кўкат, гуллардаги ранглар уйғунлиги, тус нисбатлари ҳосил қилган колорит бизга сабоқ бўлиши мумкин.

Ҳақиқий колорист – рассом учун атроф-муҳитни, ҳаётни кузатабилиши муҳим касб этади. Кузатилган ҳодисаларни ва нарсаларни эслаб қолиш зарур.

Рассом ҳар доим, ҳамма жойда кузатишни ўз онгига сингдириши керак. Одамлар гуруҳида ритм ва чизиқлар, ранг доғлари, кийимлар уйғунлиги эсдан чиқмайдиган кучга эгадир. Бола кўтарган аёл, унинг кийимларида уйғун ранг тузилиши ўзгача гўзалликка эга бўлиши мумкин.

Табиатнинг бадиий ижоди чексиз бўлиб ҳар қандай рассом учун ҳақиқий илҳом берувчи, колоритини бойитувчи, ранг-барангликка, доимий янгиликка руҳлантирувчи ҳисобланади.

Санъат ҳаётга тақлид қилибгина қолмай, балки шоирона акс эттиради, ундан завқланади. Бу рассом олдида чексиз изланиш, янги воситалар топиш каби буюк вазифалар туради, шунингдек шаблонлардан қочишга ундайди.

Колоритни ўрганиш, излаш, янги томонларини очиш, ихтиро қилиш картинада мавзуни қалбдан акс эттириш учун ҳам катта аҳамиятга эга. Ҳақиқий колорист-рассом бўлиш, бу “рангдорлик” учун ишлаш дегани эмас. Агар рассом таланти катта маънони, мавзуни, гўзалликни очиб берувчи асар учун хизмат қилса рангтасвирчилик, рангдорлик ўз-ўзидан йўқолмайди. Баъзида “ранглар чиройли” дейилганда, бу рассом учун унчалик мақтов эмас. Балки картинанинг маъноси, ғояси эътиборга лойиқ бўлмай, рассом ўз олдига қўйган ижодий мақсадига эриша олмаган ёки у бутунлай бўлмаган.

Буюк рассом ўз ижодида колоритдан картина ғоясини; рангтасвир, мавзу, рангтасвир, нурсоя, ранг, шакллар пластик уйғунлигини бир - биридан ажратмайди.